

ADVIES

ADVIES over het ontwerp van besluit
van de Vlaamse Regering
betreffende de organisatie
van de fokkerij van voor de landbouw
nuttige huisdieren

13 november 2009

Inleiding

De adviesvraag betreffende het *ontwerp besluit van de Vlaamse Regering betreffende de organisatie van de fokkerij van voor de landbouw nuttige huisdieren* werd door de SALV ontvangen op 14 oktober 2009. Er werd een adviestermin van 30 dagen toegekend, die liep tot 13 november 2009.

Het advies kwam tot stand binnen een werkgroep van experts. De werkgroep bestond uit Herman Vests (Boerenbond), Bert Bohnen (Boerenbond), Peter De Swaef (dierenarts), Hugo Verstraeten (CRV/VRV) en Rudi Eerdeken (BWP) en werd ondersteund door Koen Carels vanuit het SALV-secretariaat.

Het door deze werkgroep voorbereide ontwerpadvies werd vervolgens aan de hand van een schriftelijke procedure op 13 november 2009 definitief door de Raad vastgesteld.

Piet Vanthemsche
Voorzitter SALV

1. Situering

De fokkerij in het Vlaamse Gewest is georganiseerd op basis van (federale) wetgeving die dateert uit 1992. Per diersoort werden er destijds afzonderlijke besluiten opgesteld, 15 in totaal.

Met het samenbrengen van regelgeving in een uniek besluit, het voorliggende *ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering betreffende de organisatie van de fokkerij van voor de landbouw nuttige huisdieren*, wenst de Vlaamse Regering tegemoet te komen aan een aantal juridische, organisatorische en praktische knelpunten. Het besluit heeft volgens de Vlaamse Regering tot doel:

- voor alle diersoorten zo veel als mogelijk dezelfde voorwaarden voor erkenning en werking opleggen;
- een correcte en volledige omzetting hebben van de Europese wetgeving;
- een eigen Vlaams beleid betreffende fokkerij organiseren;
- aan de erkende verenigingen, organisaties en ondernemingen maximale verantwoordelijkheid geven voor de organisatie van hun activiteiten binnen het kader van strikte en realistische erkenningsvoorwaarden;
- het verhelpen aan problemen als gevolg van verstrengeling van federale en gewestelijke bepalingen in hetzelfde besluit;
- tegemoet komen aan de (sinds de regionalisering) problematiek van delegatie aan de minister en het opnemen van wettelijke bepalingen in een ministerieel besluit.

Bij de uitwerking van het ontwerp fokkerijbesluit werd volgens de Vlaamse Regering gewaakt over een integrale omzetting van Europese wetgeving. Daarbovenop werden voor een aantal thema's eigen Vlaamse beleidsopties ontwikkeld. Artikel 2 preciseert voor welke diersoorten dit besluit van toepassing is, enerzijds voor sectoren die economisch belangrijk zijn voor de landbouw (varkens, runderen, paarden, pluimvee, schapen, geiten, konijnen, loopvogels) en anderzijds voor de instandhouding van het genetische patrimonium (runderen, schapen, geiten, neerhofdieren).

2. Aanpak

Op 14/10/2009 ontving het SALV-secretariaat een adviesvraag van de Vlaamse Regering aangaande het *ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering betreffende de organisatie van de fokkerij van voor de landbouw nuttige huisdieren*. De adviestermijn bedroeg 30 dagen.

Op de SALV-zitting van 23/10/2009 gaf Leen Versmissen van het departement LV een toelichting over het voorliggende ontwerpbesluit. De Raad besloot, gegeven het specifieke en technische karakter van dit ontwerpbesluit, een werkgroep van experts op te richten die het SALV- advies diende voor te bereiden. De werkgroep bestond uit Herman Vests (Boerenbond), Bert Bohnen (Boerenbond), Peter De Swaef (dierenarts), Hugo Verstraeten (CRV/VRV) en Rudi Eerdeken (BWP) en werd ondersteund door Koen Carels vanuit het SALV-secretariaat.

3. Advies

3.1 Algemeen

De Raad stelt vast dat het voorliggende ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering betreffende *de organisatie van de fokkerij van voor de landbouw nuttige huisdieren*, ook nog het fokkerijbesluit geheten, aan de door de Vlaamse Regering vooropgestelde doelstellingen voldoet.

Het ontwerpbesluit integreert enerzijds heel wat bestaande regelgeving en het expliciteert anderzijds een aantal Vlaamse beleidskeuzes. Gebaseerd op Europese wetgeving brengt het duidelijkheid in wat voorheen eerder een verstrengeling van federale en gewestelijke bepalingen was. Deze duidelijkheid, oordeelt de Raad, is een goede zaak.

De Raad stelt bovendien vast dat een aantal issues die voor de varkenssector van belang waren, in dit ontwerpbesluit werden opgenomen. Het betreft ondermeer:

- dat voor alle beren op KI-centra ten minste een vereenvoudigd document vereist is dat moet afgeleverd worden door een erkende organisatie;
- dat een erkende organisatie naast certificaten voor rasdieren ook certificaten voor “gekreuste” dieren moet kunnen afleveren.

Ook voor de paardensector stelt de Raad vast dat het belangrijke issue van ‘de wet op de openbare dekdienst’ in deze wetgeving behouden blijft.

3.2 Het ontwerpbesluit

De Raad heeft bij het voorliggende ontwerpbesluit een aantal vragen, bemerkingen en bedenkingen veelal van juridische en technische aard. Deze worden hierna stapsgewijs toegelicht.

1) Overgangsbepalingen

De wetgeving in dit ontwerp gaat in op een vaste datum, met name 01/01/2010. Dit geeft de erkende verenigingen weinig of geen tijd om zich aan te passen. Een aantal zaken kunnen moeilijk van vandaag op morgen veranderen, bijvoorbeeld indien ze aanpassingen van de computerprogramma's of wijzigingen in de statuten zouden vergen. Het wijzigen van stamboeken heeft bovendien een kostprijs die moet ingecalculeerd worden. De Raad vraagt dan ook dat er in dit ontwerpbesluit overgangsbepalingen worden uitgewerkt die voorzien in redelijke overgangstermijnen.

2) De erkenning van verenigingen, organisaties en ondernemingen

Voor de Raad is het niet duidelijk wat in artikel 8 lid 2 bedoeld wordt met ‘technische werkgroepen’. De Raad vermoedt dat dit gaat over rascommissies. De suggestie is om in elk geval de term technische werkgroepen te verduidelijken en te verfijnen, bijvoorbeeld met de aanvulling de technische werkgroepen *die betrekking hebben op de erkenning*. Wat het jaarverslag betreft, stelt de Raad voor om de erkende vereniging hiervoor 6 maanden de tijd te geven in plaats van 4 maanden.

Wanneer het gaat over de opheffing van de erkenning en de gegevensoverdracht, suggereert de Raad dat de overdracht enkel van toepassing zou zijn op niet verwerkte en erkende gegevens. De verwerkte gegevens kunnen onder de overdracht vallen voor zover de overheid mede-eigenaar is (ingevolge van materiële of financiële ondersteuning aan de verwerking).

3) Publicatie van fokwaarden

In de praktijk is het onmogelijk om bij iedere herberekening alle nieuwe fokwaarden te publiceren, laat staan mede te delen aan iedere mogelijke gebruiker/eigenaar. In principe verandert de fokwaarde van ieder dier in de databank bij iedere nieuwe uitdraai. De Raad suggereert dat er in samenspraak met de bevoegde administratieve diensten naar een zinvol systeem wordt gewerkt.

4) Verplichte afstammingscontrole

De Raad stelt de vraag of het verplichte aantal stalen niet best bepaald wordt op het jaar-1 om discussies te vermijden. Immers, het aantal inschrijvingen per jaar is pas achteraf bekend.

5) ICAR

Het voorliggende ontwerpbesluit verwijst verschillende keren naar het ICAR, het International Committee for Animal Recording. Het ICAR is een internationale niet-gouvernementele non profit organisatie. De Raad merkt op dat het ICAR geen bevoegdheid heeft om regels op te leggen (en dat in principe ook niet doet). In dat opzicht wordt het zinsdeel *opgelegd door ICAR* beter vervangen door *gepubliceerd door het ICAR*.

6) Dekcertificaat bij paarden

Naar aanleiding van artikel 34 bemerkt de Raad dat op runderen het Koninklijk Besluit van 09/12/1992 van toepassing is. Met name dat de inseminator een inseminatiebewijs moet afleveren.

7) Winning en opslag van sperma, eicellen en embryo's

Met betrekking tot de winning en opslag van sperma, eicellen en embryo's stelt artikel 35 van het ontwerpbesluit *dat er voor runderen, varkens, paardachtigen, schapen en geiten een erkenning vereist is met het oog op het in de handel brengen ervan onder de vorm van een verkoop, een bezit met het oog op een verkoop, een aanbieding voor verkoop en iedere beschikbaarheidstelling, levering of overdracht aan derden tegen of zonder vergoeding, met het oog op gebruik*. In een aantal gevallen stelt het ontwerpbesluit, is deze erkenning niet vereist.

De Raad merkt op dat in het eerste lid van dit artikel waarin vermeld staat *dat dit niet vereist is voor het winnen of opslaan van sperma als de donor en het vrouwelijke dier waarop het sperma gebruikt wordt, behoren tot dezelfde natuurlijke of rechtspersoon*, dit voor wat betreft runderen niet helemaal correct is. Sperma van een privé-stier mag slechts opgeslagen en gebruikt worden op het rundveebeslag waar de stier ook toebehoort. Een zelfde eigenaar van de dieren is bij runderen niet altijd gelijk aan hetzelfde beslag¹.

¹ Koninklijk Besluit van 09/12/1992 artikel 3 quater : " *hetzij gewonnen zijn van een stier die op het moment van de winning deel uitmaakte van een beslag van dezelfde verantwoordelijke* "

Om verwarring en veroordelingen van veehouders voor de onwettige uitoefening van de diergeneeskunde te voorkomen, suggereert de Raad dat het tweede en derde lid van dit artikel waarin vermeld staat *dat dit niet vereist is voor het winnen of opslaan van eicellen als de donor en het vrouwelijke dier waarop de eicellen gebruikt worden, behoren tot dezelfde natuurlijke of rechtspersoon en dat dit niet vereist is voor de embryotransplantatie waarbij de donor en de receptor toebehoren aan dezelfde natuurlijke of rechtspersoon*, beter weggelaten wordt. Immers, embryotransplantatie is een diergeneeskundige handeling en mag enkel door een dierenarts uitgevoerd worden².

Bij het vierde lid staat vermeld *dat dit niet vereist is voor de opslag van embryo's verworven voor gebruik op het eigen bedrijf*. De Raad wenst te verduidelijken dat eenmaal op het bedrijf opgeslagen, embryo's niet meer verhandeld kunnen worden. Immers, embryo's die voor de handel bestemd zijn, moeten opgeslagen blijven in een erkend Embryo Transplantatie Centrum (ET-centrum). Los van deze verhandeling, dreigt opslag op het eigen bedrijf in tegenspraak te zijn met bestaande federale wetgeving (KB 23/01/1992)³, dat opslag van embryo's door iemand die geen deel uitmaakt van een Erkend Embryo Team (ET-team) verbiedt. Een aanpassing aan deze federale wetgeving, is wenselijk, bijvoorbeeld in de zin van *enkel embryo's bestemd voor intracommunautair handelsverkeer moeten permanent opgeslagen worden bij een erkend embryoteam of enkel embryo's opgeslagen bij een erkend ET-team komen in aanmerking voor intracommunautair handelsverkeer*. Zo niet zijn veehouders die hun eigen embryo's opslaan, in overtreding. Bovendien is een verbod in praktijkomstandigheden moeilijk te handhaven.

Indien de zinsnede *geen erkenning vereist* in dit artikel betekent dat het mogelijk is om binnen het zelfde veebeslag aan spermaopslag, embryo-winning en embryotransplantatie te doen zonder stamboekregistratie, dan suggereert de Raad om dat in dit ontwerpbesluit dan ook als dusdanig te vermelden. Het Koninklijk Besluit van 23/01/1992 blijft echter ook in dit geval van toepassing.

Het is de Raad niet duidelijk wat het vijfde lid, waarin vermeld staat *dat dit niet vereist is voor het uitbaten van een depot*, precies inhoudt. Immers, een depot staat wel degelijk onder toezicht zowel van het FAVV, het Federaal Agentschap voor de veiligheid van de voedselketen (veterinairrechtelijke aspecten) als van de fokkerij afdeling (zoötechnische aspecten), en is verbonden met een erkend centrum en wordt bevoorraad door een erkend centrum. Dat een erkenning niet vereist is, kan dan ook aanleiding geven tot verwarring. Dit zou kunnen opgelost worden door de functie en werking van een depot in artikel 35 van het voorliggende ontwerpbesluit beter te omschrijven.

² Wet van 28/08/1991 op de uitoefening van de diergeneeskunde (http://www.afsca.be/sp/pa-sa/doc/leg-vet/2006-05-26_loi_Wet_91.pdf)

³ Koninklijk Besluit van 23/01/1992 betreffende sanitaire voorwaarden voor het verzamelen en overplanten van embryo's van runderen, hoofdstuk IX artikel 21: *“het opslaan van embryo's door iemand die geen deel uitmaakt van een erkend embryoteam is verboden”*. (http://www.afsca.be/sp/pa-sa/doc/leg-vet/1992-01-23_DV_KB.pdf)

Tenslotte merkt de Raad op dat de registratie van de embryotransplantaties bij de stamboeken best door de ET-dierenarts gebeurt.

4. Besluit

De Raad oordeelt dat het voorliggende ontwerp fokkerijbesluit, dat een integratie van bestaande wetgeving en een explicitering van een aantal Vlaamse beleidskeuzes omvat, een goede zaak is. Wel stelt de Raad dat een aantal verduidelijkingen tot zelfs aanpassingen aan het voorliggende ontwerpbesluit, zoals voorgesteld in dit advies, in overweging moeten genomen worden.

De hoofdzakelijk juridische en technische bemerkingen die in dit advies worden geformuleerd, hebben voor een deel betrekking op de vaststelling van de behoefte van een nog duidelijkere scheiding enerzijds en een grondigere afstemming anderzijds tussen de foktechnische wetgeving (gewestelijke materie) en de diergeneeskundige wetgeving (federale materie).

De Raad adviseert de Vlaamse Regering dan ook om bij de vaststelling van het voorliggende ontwerpbesluit rekening te houden met de in dit advies genoemde bemerkingen. Belangrijk is het ontwerpbesluit tevens te voorzien van de nodige overgangsbepalingen.